

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИННОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ҢЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИН ОРГАНЫ

1955
ИЮЛЬ
30
СУББОТА
№ 152 (3346)

Өртөө 20 коп.

ССРЭ-нің Дээди Соевдияң Президиу-мунда (1 арын).
Эштер В. М. Молотов, Г. К. Жуков бол-гаш А. А. Громыко оларнын Женевадан Москваже эеп келгени (1 арын).
Англиже А. Иденниң чалаанын Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев хүлээп алган (1 арын).

Россия Федерациязының улус ажыл-агыйының хөгжүлдөөн (1 арын).
Ниятинин малынга чөм белеткеэр ажилды улам күштедире! (2 арын).
П. Калинин.—Таранын үчүлүн болгаш камгаалын күштедирер (2 арын).
А. Баламин.—Областын бугуруугелери-нин чурта суруламы (2 арын).
ДӨРТ КҮРҮНЕЛЕРНИН ЧАЗАКТАР

БАШТЫННАРЫНЫН ЧӨВҮЛӨ ХУРАЛЫ (3 арын).
Совет чазактын төлөөлеринин ГДР-ге чорашы (4 арын).
Совет чазактын төлөөлеринин Варшава-дан Москваже үнүлгө (4 арын).
Советтин кедээ ажил-агый төлөөлери-нин Англияга чоруп турары (4 арын).
Хроника (4 арын).

Мал чөмнөринин белеткелинге социалистик чарышты калбартыр

Россия Федерациязының улус ажыл-агыйының хөгжүлдөзү

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун төөгү-үг шийтирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан. Кохозчулар үөштүр бугуруугелерин, советтарын болгаш МТС-терин ажилчыларын парти-наын болгаш чазактын салган сурула-рынын хуусаа бетинде күөсөдир дөш бет-тинге социалистик чаа хүлээлгелерин аш-турарлар.

РСФСР-нің статистика өргөлелинин дындырымдуу бугулар алдыга, 1955 чылдың бирги чартында РСФСР-нин республика болгаш чурт чагырганын улустун үнүн ишти продукция бүдүрүшкүнүнү талазы-биле план 104 хуу күөсеттинген. РСФСР-нің министрстволарына болгаш ведомстволарына чагырткан бүдүрүгелери-нин хөй нуруузу 1955 чылдың бирги чартынын планын ажыр күөсеттинген. Чүг-лө РСФСР-нин иштисин улустун чартык чыл-дың планын 90 хуу, а РСФСР-нің башкы улустунун бүдүрүгелери—92, хуу күө-сеттинген.

Козхозчу көдөдө ам ажил-иш хай-нышкыны чоруп турар. Кохозчулар, советтарын болгаш МТС-терин ажил-чы чоннары улус ажил-агыйын улус сурула-зынын шийтирилген турар. Ниятинин малынга чөм болгаш улус ийнэйги өздөлдөнгө болгаш оң продукция бүд-үрүшкүнүнүн бугуруугелерин, ишти чөмүнчүлүк чүдү болур бажын чөм сууру тургузары дөш ажил кү-штеген.

Эртен чылдың бирги чартык чылдың дөңгөзү-биле алдыга, 60 чылдың бирги чартык чылдың РСФСР-нин бугу улустунун үнүн ишти продукция 7 хуу өскөн. Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Областың кохозтарында болгаш совет-тарында бо чылды малга четир санмык-титенин болгаш сикосту белеткелерине күг-лө аргалар бар. Шышаларда болгаш сикег кезер шөдөрдө сикенерин күжү өй, чагыс чылда үер сикенерин тар-тылгаа калбарган. Бар эвес сикенин ажил-агыйы күг-биле ажаап алыр болза, мал ферманын бүдүрүшкүнүн маңың баш санын өй сикен-биле халдырып болур. Ниятинин малынга бажын чөм сууру тургузарына иштисин роль МТС-терге оонакын турар. Техниктиг хандарыла-нын бедик дөңгөзү, өй өй механизатор кадрларын болгаш көдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Артын чылдың бирги чартык чылдың дөңгөзү-биле алдыга, бо чылдың бирги чартык чылдың РСФСР-нин бугу улустунун үнүн ишти продукция 7 хуу өскөн. Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

Кара металлдын прокатын бүдүрүшкүнү талазы-биле, чөмүр дам казырынчы талазы-биле, демір-бетон кылыглар шлако-блоклар болгаш бетон блоклар, керамика хуулайлар, динг материалдары, көдө ажил-агый машиналары, иштисин ажил-чылар станоктар, электр шийтикчилери, оруннар, патефоннар, пинонолар, хө-вөч-сазын кылыгыгү өстөр, дө, лөй бол-гаш торгу кылыгыгү өстөр, эр, хөвөжөн өй кылыгылары, трикотаж, жаран кылыг-лар, идиертер, кондитер, макарон болгаш колбаса кылыгылары, үнүш болгаш мал саржаа, сүт продуктулары, пиво болгаш саваң бүдүрүшкүнүн талазы-биле чартык чылдың планы ажыр күөсеттинген.

Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине сикен кезил-генин бригадаларын, хол-биле сикен кезип турар кохозчуларын хара турдун дөш нышаң ийдиг улус болгаш чугула курамынның көрөйи турары канчаң-дуулаштын эвес болур. Областың дыма хөй кохозтарында МТС-терин техниказының ажил-агыйын кохозтар-биле, сикен ажаап ал турар бригадалар-биле иштисин күөсеттинген турарлар. Мал чөмүнчүлүгү белеткелерине жөдө ажил-агыйын тускай өртемчилеринин бари кохозтарга сикен кезилгенин чедикшиянин чорудар талазы-биле МТС-терге дуулаш турар.

СЭБН-нің XX съездинге алдар кылдыр Чаа хүлээлгелер

Молотов, Г. К. Жуков болгаш А. А. Громыко оларнын Женевадан Москваже эеп келгени

Москваың электролампа заводунун коллективин Коммунисттик партиянын XX съездинге алдар кылдыр социалистик чаа хүлээлгелерин алган. Чык планын хуусаа бетинде күөсөдир деп шийтирилген.

МТС-терин, кохозтарын болгаш совет-тарын тракторун артык кезектери-биле хандар сурула-биле завод бо чылды планга неместир 20 миллион рубльдин артык кезектерин бүдүрүп үндүр.

Шынар көргүзүлгө экижер талазы-биле хүлээлгелер алдыган. Малаңгыя артын чылдың дөңгөзү-биле алдыга, 1955 чылда үрей кылар чоруктарын 16 хууаң эвөш эвөш кылыр: бараанын продукцияның бөт-үзөин чингедир талазы-биле оналганын ажыр күөсөдир болгаш пландан ажыр 5 миллион рубльдин иштисин бүрүт кылыгылары бөрү деп электролампа кылымчылары шийтирилгенер.

Англиже А. Иденниң чалаанын Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев хүлээп алган

Заводтун коллективин 1955 чылдын социалистик хүлээлгелерин күөсеттирген болгаш ам машиналарын база механизаторларын 12 чаа конструкциянын чуртка бер-нин чыл төндүчүлө чидир 8 яны чаа машиналарын белеткеэр үндүрерин заводтун ажилчылары болгаш инженерлери күөсөдиргенер.

Женевадан чөвүлө хурамының үе-инде Каттышкан Хаа черинин премьер-министри болгаш Совет Эвелелинин Министрлер Чөвүлөсинин Даргазы Женевада олар хуула уктуружы чугулашпаш, оларнын ий чурттарынын аразына ка-рыштыларыны быжыгаларынын чугулазы-нын дугайында айтырымын чугулазын көргөннөр.

Киров аттыг заводтун партия активин хуураң болган, анза бирги чартык чылдың иштисин улустун болгаш 1955 чылдың иштисин улустун сурула-рынын чугулашпаш. Бүдүрүгелеринин ажил-чылары чөптөстөр коммунистер илдеткен болгаш технология биле кон-структорларын аразына харылзааны быжыгаларын артежок чугулазын ай-тыртырар. Бүгү хөдөйлери, салбырларын доктаама чедикшиянин ажилчыларын организаастаарын, мурнакчы технология-нын шийтисин ажилчыларын оруктарын база кадрлар-биле ажилды өскөндөрүн артежок чугулазын коммунистер база айткан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун ший-тирилген бастык областың ажил-чы чоннары бугу совет улус-биле бар дей-лей политикагы болгаш күш-ажылчы улус кадрларын биле уткаан.

РСФСР-нің республика болгаш чурт улустунунунуң бараанын продукцияның бөт-үзөин чингедиринин чартык чыл планы күөсеттинген. РСФСР-нин кохозтарына, машина-трактор станцияларына болгаш советтар-ына СЭБН ТБ-ның июль Пленумунун сурулагынын хуусаа бетинде күөсөдир-биле дыка улус ажил-агый кылдырган. Эр-кен чылга боюрга, 11 миллион гектар хөй чазың чажар культуралар тарытылган, оларнын иштисинде кукуруза 8 миллион гектар, Кзылжартамын тарылга шөлу 3,5 миллион гектар, чингетараа (кохозтар-га)—1,2 миллион гектар, тарымал тоо-рук—212 муң гектар, чигир сейбіл-зю—40 муң гектар, лөй-догунен—240 муң гектар, картофель—350 муң гектар улгат-кан.

Кукурузаның, тарымал тооруктук бол-гаш картофельдин хөй кезин дөрбөлчүн-уланчак арга-биле таран.

1954 чылдын дугузууда болгаш бо чылдын бирги чартында МТС-терге бол-гаш советтарга Сибирини, Уралдын, По-воженини, Байкалтын районнарына бол-гаш РСФСР-нің өске-даа районнарына 11,6 миллион гектар кур болгаш куруккан черлерин аңдарган, 10 миллион гектар хире тараа болгаш көдө ажил-агыйын өске-даа культуразынын таран.

1955 чылдын бирги чартында РСФСР-нің көдө ажил-агыйын иштисин ажил-агый-дың 40 муң ажил тракторларын (15 айт кү-жүнө шийтисинде), 11 муң хөдө олугур-тракторларын (15 айт күжүнө шийтисинде), 19 муң хире чык автомобильдерин, 10 муң тараа комбайннар, 5 муң ажил картофель ажаап алыр комбайнар, 19 муң трактор андазыннар, 19 муң трактор сейкаларын, 7 муң хире картофель олугур машиналарын, 19 муң трактор культуваторларын, мал ажилчыны фер-маларына херектиг хөй-хөй машиналарын болгаш дериңгелерин алган.

Ам (1955 чылдың июль 1-ге чедир) РСФСР-нің көдө ажил-агыйында 870 муң ажил тракторлар (15 айт күжүнө шийтисинде) болгаш 230 муң тараа комбайннар бар.

1954 чылдын октябрь 1-ден 1955 чыл-дың июль 1-ге чедир артын 9 айларын дугузууда боюрга 31 хуу хөй база 1952/53 чылдың ол-ла үезинге боюрга 52 хуу хөй сүт саап азындыган.

1955 чылдын бирги чартынын дугу-зууда өңт, дук болгаш дагаа чуурамы бүдүрерин улгаткан.

1954 чылдың июль 1-биле деңгөзөгө бо чылдын ажил-агыйынын бүгү-лө катего-рияларын талазы-биле республикага маңың ишти баш сапы миччаар көдүр-үн (баш үдүр меделер бугулар): иштисин—7 хуу болгаш хөй—9 хуу, хаванынын баш сапы артын чылдың деңгөзө-биле камга-латылган.

РСФСР-нің девискөзүнде турар аар улустунунуң адмырга капитал салмын-кының кемчөөлү өскөн. Чурттага ту-дуушкунуң, школар калык камгаала-рын албан черлеринин, уруугар садтары-ның болгаш иштисинин, кино театрлар-ың болгаш культура-амыдралдын өске-даа албан черлеринин туудушкунуң кем-чөөлү улгаткан.

Күрүнө болгаш кооператив садмыга бараанын үгүмөктөп саар план күө-сеттинген. Эртен чылдың бирги чартык чылдың деңгөзөгө 8 хуу хөй бараанын (деңгөштирер өртектөр-биле) салтылган.

РСФСР-нің республика болгаш чурт улустунунуң, көдө ажил-агыйды, туудула болгаш транспорт ажилчыларынын бол-гаш албан-хаакчыларынын саны артын чылдың ортан үезинде турган ажилчы-ларын болгаш абан-хаакчыларынын саны-ның деңгөзө-биле 3 хуу өскөн. Албан чер-леринде болгаш бүдүрүгелерин өргөлө-шпарттарында абан-хаакчыларынын са-ны абан-хаакчыларынын бүдүрүлгө-лө-шпарттарында болгаш абан-хаакчыларынын саны артын чылдың ортан үезинде деңгөзө-биле 3 хуу өскөн.

1955 чылдың бирги чартында 15 миллион ажил кыж чылдык болгаш ажил-чынырга болгаш абан-хаакчыларга ажил төлөвирин артыртышаан тыпыс тур-ар эрдегелер шөлдөн ажилгаалар.

Россия Федерациязынын бүдүрүгелери 1955 чылдын бирги чартында артын чылдың ол-ла үезинде боюрга хоорай чо-нууң амдырал херекелерине гаа бүдүр-ерин 13 хуу, электрэнергия беришики-нин—11 хуу, сүт беришинин—7 хуу улгаттылган.

1955 чылдың бирги чартында хоорай-ларын, ажилчы суураарын болгаш көдө районнар төөтиринин улус ийнэйги чаагайдылганын талазы-биле ажил-дар тургузуулан.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

СЭТА.

Школарда оттулар иштисин белеткеленин чоруп турарынын дугайында

Июль 20-де медээ (кубометр-биле)

Районнар	план	белеткенин	өөрттүп алганы	хуузу
Кызыл хоорай	400	321	321	80,2
Эрзин	5000	5300	4000	80,0
Танды	7000	7000	5000	71,4
Барын-Хемчик	14400	14000	10000	69,4
Улуг-Хем	8250	7600	5476	66,3
Бий-Хем	4890	4550	3215	65,7
Чээ-Хөл	7000	5050	4250	60,7
Өвөр	6000	6000	3500	58,3
Кызыл	2800	2960	1405	50,1
Бай-Тайга	12000	13740	5870	48,9
Каа-Хем	6600	5450	3045	46,1
Тес-Хем	5600	5000	2083	37,2
Чөөн-Хемчик	1460			

Ништинин малынга чөм белеткээр ажылды улам күштелдирээр!

Районнуң дээр келхозунда

АКЫЖАБ. (Телефон-биле). Чаа-Хөл районда Сталин аттыг колхозтун ситен шөдөрүндө күш-ажыл улам күштелдирер тургустунган. Мал чөм белеткеп турар үш кезек черде бригадаларда ниятинчи чекинигдерини организаастаан, мында агитхуудустар уругучу түпү, көргүзүп сымбарларынды мураачыларын ишередин турар. Ажылдың бүдүгүр эки шынары, графика күүсүлдөш дөөш калбарган социалистик чарыш кижи бүрүтүн улам соруу кирип турар.

Чаа-Хөл машина-трактор станциясынын ол колхозта агрегатлардын кожугуугу 1 трактору болган 1 самоходо ажа аждап турар. Оон мынд колхозтун боюнчу 4 айт машиналары, 4 айт дымбаштары база бар, машинага аждаптырмас черлерин эки үшүштөрүн хол кадырларын 46 кижи кестирип турар.

Колхозчу ишчилерини механизаторлар биче чыгыс ап-селилди күш-ажылнын түнелинде июль 25-ке чедир 2590 центнер ситен ажап алдынган, 1430 центнер ситос шыгызынган. Мал чөм белеткээр ажылды улам калбартып, ситен шөдөрүнчө күштү немей үндүрүп турар.

Тепини улам дүргөдөдир

ЭРЗИН. (Телефон-биле). Районнуң колхозтарында мал чөм белеткээр ажыл улам-на калбарып турар. «Чаа орук» колхозтун ситен шөдөрүндө иш бригада бар, мындагы эш доңайдын 18 кижи састаагы 3 айт машиналарын бригаданы 600 гектарнын ситенин кестирбешин, бөтүн сарааттарына база чедикшикерин ишередин турар. «Сталинчи орук» колхозтун Тес уувида эш Советтин бригаданы база ажа аждап турар.

Ситен белеткенин дүргөдөдир, ону дүжүт ажаады агаар бетинде доозар сорууга-биле организаастып алаан чөмчөлдү адынган. Бо талаа-биле район төвүндө алаан организаастаагы черлеринде колхозтар же 40 ажи кижины өнөөдөп чоруткан, бригадаларны ам-даа организаастап үндүрүп база шөд ажылын улам калбартып турар. Шап мынд чөмчөлдөрүндө Советтерин талаа-биле база чорутууну турар.

Сөөгү беш конукта районда ситен белеткээр ажылды тепини мурунку беш күнхерден барык иш катп дүргөдөш. Бо аразында мындагы «Чаа орук» колхозта 8210 центнер, «Сталинчи орукта» — 4220 центнер ситен сарааттынган. Ол мындаш «Кызыл сымды» колхозта 300 тоннанын, «Сталинчи орукта» — 150 тоннанын, «Коммунизмче орукта» — 100 тоннанын ситос траншейлери белеткенинген.

Ситен кезилдезинде

Мал чөмчөлдөрүндө ажыл Сүт-Хөл районнуң колхозтарында эки чоруп турар. Бирор аттыг колхозтун ситеничилери 165 тонна ситенин көсөш, 19 сараат кыдыр тургускан. Эш Канчыр-оонга удуруткан № 1 бригада 60 тонна ситенин белеткеш, 8 сараат тургускан.

Калинин аттыг колхозтун хол кадырларын бөдик көргүзүлгөсүн тургучулар турар.

биче ситен кезип турар колхозчулары 40 тонна ситенин кезип сараатпаан.

С. САНДАН, О. ДЕЛГЕР-ООЛ.

Танды районнуң Жданов аттыг кездэ ажыл-агый артелиниң колхозчулары мал чөмчөлдөрүндө ажылды күштелдирип турар. Колхозчулар сөөгү иш иштеринде 1900 центнер ситенин көсөш, 18 сараат кыдыр тургускан. Колхозтун ситен кезер бригадаларында айт-биле ситен кестирер 6 машина, бөлөр 8 дымбаш аждап турар.

4. МААДЫР-ООЛ.

Удурутулганы экижидер

БӨБ-ТЕРЕП. (Телефон-биле). Сүт-Хөл районда Калинин аттыг кездэ ажыл-агый артелинде мал чөмчөлдөрүндө белеткенин дык жождуп турар. Ол колхоз бо чыны 2200 тонна ситен планын, а июль 20-де 38 тоннаны белеткеш турган, мындагы июль 24-ке чедир дөрт хүн иштинде чүгө 2 тоннаны немей белеткеш. Ол иш-каш 850 тонна ситос салыр, а ол ажи амга чедир өгөлөөн, оон онгарларын беши казып албаан.

Калинин аттыг колхозта мал чөмчөлдөрүндө биче ситен жождуп турарын чыдааган чү? Ону чүгө удурутулганы чөмчөлдө деп тайымбарлар алар. Күш-ажылдын организаастаагы багыт тургустунган. Ситен ажилында кирешпеш, азырынды хүн-хүнү-биле ажаа огурулар колхозчулар дык хөй, а бригадаларга кижилер ажил хүнүн четче ажилдай турар. График чоң көргүзүп сымбарын организаастааган.

Калинин аттыг колхозта мал чөмчөлдөрүндө биче ситен жождуп турарын чыдааган чү? Ону чүгө удурутулганы чөмчөлдө деп тайымбарлар алар.

Күш-ажылдын организаастаагы багыт тургустунган. Ситен ажилында кирешпеш, азырынды хүн-хүнү-биле ажаа огурулар колхозчулар дык хөй, а бригадаларга кижилер ажил хүнүн четче ажилдай турар. График чоң көргүзүп сымбарын организаастааган.

Калинин аттыг колхозта мал чөмчөлдөрүндө биче ситен жождуп турарын чыдааган чү? Ону чүгө удурутулганы чөмчөлдө деп тайымбарлар алар.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Удан-чүгө көргүзүлгөсүн ажилды колхозчулар ишередин турар. «УТКА-нын 25 чымы» совохотуп болган районнуң колхозтарынын ситен шөдөрүндө ишчилерге солун концерттерин көргүзөр.

Калинин аттыг колхозта

Э.Т.БАЖИ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районда Калинин аттыг колхоз мал чөмчөлдөрүндө күженишкенин ажаадып турар. Ховунуң иш бригаданын 69 кижи бар, мында 8 айт машиналары болган 5 дымбаштары аждап турар. Машинага таарышпас черлерини ситенин хол кадырларын 25 кижи кестирип турар.

Ситен шөдөрүндө күш-ажылдын организаастаагы багыт тургустунган. Июль 25-ке чедир кестирген 172 гектардан 884 центнер ситен ажап алдынган. Ол иш-каш 400 центнер ситос база шыгызынган, ажил улам чөмчөлдөрүндө калбарып турар.

М. НОНГУЛ-ООЛ.

Кичээнгей салыр

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Ништинин малынга чөм белеткээр талаа-биле ажил Чаа-Хөл районнуң колхозтарында четпес болуп турар. Колхозтарын ситен шөдөрүндө ништинин-биле 12 айт машиналары болган 14 дымбаштары, хол кадырларын 148 кижи аждап турар. Оон мынд МТС-тин чорудуп бергени кожугуугу 2 тракторлары, 4 самоходтары агрегатлары база бар.

Районнуң колхозтарында күш четчир, мындагы удурутулганы четпес. Моон уламмыдан июль 25-ке чедир белеткенин ситен чүгө 850 тонна, салдынган ситос планын чүгө 6,7 хууу болуп турар. Ситенин чөмчөлдөрүндө эртин, дүжүт ажаап алышкыны чооктулуп келгеше чедир ол чүгө ажилды мында жождуп турары канчап-даа таарышпас.

Ыраккы Тожуда

ТООРА-ХЕМ. (Радио-биле). Тожу районда «Май бири» колхоз ништинин малынга биче чөм-сүрүп тургустуруу багыт күженишкенин ажаадып турар. Колхоз баштара черини даргазынын орадачымы эш Байр-Белектин редакцияга дыктыканы бола:

— Бистиң колхоз маадык бөдүн чөмчөлдөрүндө 13100 центнер ситенин бөдүн сараатпаан, ол болза, белеткээр планын 21 хууу. Оон мынд ситос салырынын планын 69 хуу ажаа 3220 центнерин агротехникти негелдээр бугаар кылып шыгызынган. Ситен белеткээрини ажилды амгы үедө улам чөмчөлдөрүндө калбарып турар.

Ситен шөүндө үш бригада 105 кижи лаара тутунган, мындагы бири бригада онаалдын планын 24 хуу күүсеткеш, СЭКП райкомунуң болган райкукомунуң шилчир Кызыл тутун тилеп алган.

59 сараат

БЕДЛЕР-АРЫГ. (Телефон-биле). Калинин аттыг кездэ ажыл-агый артели бо чыны мал чөмчөлдөрүндө ажилды ол де белеткээр үшүнүт байдалыга хамаарыштып ораптан, июль 1-де өгөлөөн болза-даа, амгы үедө Тес-Хем районда ол талаа-биле багыт ажаа көргүзүлгөсүн бөдүн турар. Июль 25-ке чедир 932 гектарнын ситенин кестирбеш, 2403 центнерин 59 сараат кыдыр тургускан.

Тарааның үчөдүн болгаш камгалалын күштелдирер

Тараа дүжүдүн ажаап турарынын үчөдүн, тарааны ажил шөдөргө чыгырып, азы ону комбайндан шаңче, шаңдан белеткел пункттуунче массалык-биле сөөртүп турарынын үчөдүн тарааның үчөдүн болгаш камгалалын бүгү кемчелдер-биле күштелдирер негетинип турар.

Тараа болза, колхозтарын болгаш күрүениң үчөдүн багыт ажаа. Мындагы моон камгалалын бедик деннегге тургузарын бедик азырын колхоз баштара черлерини, колхозчуларын, механизаторларын болгаш тараа белеткел пункттарынын ажаадыччыларын күштелдирер болур.

Бо ажилды чөмчөлдөрүндө ботандыраарына шын тургускан үчөт уагу ролдулуг. Байда-ла үчөттү шын тургускан болур, мында кижилерин күш-ажылдын күчүгөни шын санап болур, мында хөй-ништинин хөрөнгөсүн камгалалын бедик деннегге тургузуп болур.

Дүжүттү шын ончалаарын болгаш тараа камгалалын хандыр тараа, тарааны комбайндан алдырда-даа, шаңче сөөртүп келирде-даа, белеткелдер пункттуунче чорударда-даа тарааны деңиздерин чурумчудар керек.

Би-Хем районнуң «Тилекеге», Улуг-Хем районнуң Маленков аттыг колхозтары өрткен чыны тараа ажаагынын үчөдүн тарааның үчөдүн бедик деннегге тургускан. Ол колхозтарын шаңдарында деңизлери тургускан, деңизчилерин томулгаан, тарааны комбайн-биле ажаагынын хүн демделди-биле, тарааны шаңдан үндүр чүдүргөсүн чарылга-чөдирле квантизация-биле болгаш өсө-даа чүгө чүдүр-биле бүрүн хандырган. Деңизчилерин өй-шөндө, шөвөгүн кылып турганы ол документтерин тарааны чөмчөлдөрүндө, шаңда болган белеткел пункттуунча же тараа багыт дээрин колхозтун бухгалтерияны болгаш баштара черин контролээр арганы алган. Моон түнелинде тарааны самчылдан чарылгаар чорукту ол колхозтар узуткан.

Эрткен чыны «Тилекеге» колхоз (ажаап алган тараа-биле санаарга) гектар бүрүндө-не 21,6 центнер тарааны алган, бир күш-хүнү-не 6 килограмм тарааны берген, Маленков аттыг колхоз — 5 килограмм тарааны берген. Бо чөмчөлдөрүндө камгалалын өлкүдөргө, ажаа үчөттү бедик деннегге тургузары ништинин ажил-агыйында хөй байлагы бөдүн-биле азы колхозчуларын материалдык амгыларын экижилерине уагу тургустуруу болур дээрин бадыткып турар.

Тарааны камгалалын, оон үнгөн, киргенин үчөдүн шын тургустуруунун ажилын областкы элөөн хөй колхозтары ам-даа ботандырып турарын демделгешвишан, мындагы ажил-агыйы эвес чорук-биле демисесе чогуур. Барыш-Хемчи, Чөм-Хемчи районнарын колхозтарына тарааны камгалалын болгаш үчөдү өрткен чыны тергин багыт байлаулар турган. Чижэ, Барыш-Хемчи районнуң Ворошилов аттыг колхозу тарааны комбайн-биле ажаа алган-даа, шаңдан тараа белеткенин пункттуунче чорударда-даа деңизлери турган. Комбайннын деңизчилерине мергежилди эвес кижилерин кирген. Моон түнелинде тарааны деңизин комбайнын бункеринге чыгелген бичиш турган, комбайн бункерин долдурбайн тарааны

түрү берип турганды 5000 центнер тарааны артыкка бичээр болган.

Тарааны камгалалын ол колхозта база багыт тургустунганмындал элөөн хөй тарааны орадачкыган. Бир катап комбайн-биле бир чөмчөлдү ийнеде чугаа-ламын алган, тарааны комбайндан орадап чыгаш туттурган. Туттурарынын мурунда олар та жеши алган чүе, оон кым-даа бичбес, чүгө дык калды-даа үчөт, мындага ажаа турбаан. Бо бүгү чөмчөлдөрүн түнелинде колхозтун тарааны шыкка турда дүжүдү бедик турган хирелинде-де ажаап алган соонда алган тарааны ажаа эвеш болган, колхоз тараа ажаа тургаларында чүгө 40 муң рубль алган, а бир күш-хүнүгө чүгө 2 килограмм тараа берген.

Би-Хем районнуң «Искра» колхозунга 100 тонна тарааны немей бичээр болур ол колхозтун бухгалтерияны шын үчөттү тургустуунында болган санаа-жылганы шын эвес кылганындал болган. Чөм-Хемчи районнуң «Кызыл тарвакчы», «Большеник» колхозтарына тараа бөгү дөш акт чоң черге элөөн хөй тарааны үндүр бичиш каан болган өчөт кымдыра тарааны орадагы-биле чарылганын солгустуруп турганынын фактылары бар.

Тарааны орадагы, чарылганын үчөдүн шын тургустууна колхозтарын санаачылары уагу ролдулуг. Колхозтарын бухгалтерия болган санаачылары деңизчилерин шын шилчир азырын колхоз баштара черлерине дуалаар, деңизчилерин денени билер, үчөт документтерин шын бичиш кыдыр өөрлөр, тарааны үчөдүн канчаар кымын турарын хүн-бүрүе контролээр күштелдирер.

СЭРЭ-ниң Министрлер Чөвүзүлгөсүн 1948 чылдың апрель 19-та үндүргөн доктаалында колхозтарга тарааны дүжүдүн бригадаларын айып-биле агып-агып кылдырып, хөй дүжүт өстүргөн, дүжүттү азыр планын ажил күштелген бригадаларын кестиргенине немедде тазелерин бөрүн, а дүжүттү эвешти өстүргөн, дүжүт азырын планын ончаагазы күштелген бригадаларын ажилды агыны күш-хүнүндө камаалдын кымырын айткан. Айттырганы мынааар организаастаарга, хөй дүжүттү өстүрери дөш бригадаларын, мында ажаадып турар колхозчуларын хууда сонуургалык бедикер болгаш хөй дүжүттү өстүрери дөш бригадаларын кестиргенине немедде делселин күштелдирер.

Бо харысаалгай болгаш чугула ажилды амгыларга ботандыраары колхозтарын баштара черлери чөмчөлдү ужураугу. Бригадалык өстүрүп алган дүжүттү агып-агып ажаап, агып-агып деңизлери, тус-тус демделээр терек.

Партия, совет организаастаар, оларын ажаадычылары тарааны шын ажаарын, үчөттү, тарааны камгалалын бедик деннегге тургустуруу колхозтарда негээр, бо талаа-биле колхозтарга дуалаажыр ужураугу. Районнарын тараа белеткенин пункттарына, колхозтарга механизастынган деңизлери тургустуруу негетинип турар. Тарааны орадагы, чарылганын үчөдүн, тарааны камгалалын бедик деннегге тургузары болза, тараа бүдүргөсүн көндүдери дөш демиселин чугула кезе болур.

П. КАЛИНИН,

Областың кездэ ажил агый артелинин инструктор-бухгалтери.

Септелге эки

Эрөн районда Сарыг-Булуң өртүмаш школаның (директору эш Шалтар-оол) септелгени уагерлап чоруп турар.

Школаның болгаш интернаттын пещаларын септөөгө 5000 туурубуну, 5 тонна чугалын баш бурунгар белеткеш алган. Оон түнелинде школаның ишти шкатураматынган болгаш чугалатынган. Пещалар бүрүн септетинген. Школаның күрмек септелгелеринден 115 парталар септетинген 35 партаны немей кылган. Өөрдиге чыгында оттулар 1500 кубометр маштын 1400 кубометрны школа чанында белеткеш.

Н. ОЛЬЗЕЙ.

Көдө Советтин ажылын сегидер

Чөм-Хемчи районнуң Ийме көдө Советиниң март айда болган сессияны көдө Советиниң даргазы эш Дамы-Белекти сонгоган. Оон көдө Советтин сессиялары болгаш күсөкүнү хуралдары чагыс-даа катап чыгадырбаан. Ол Совет бөдүнү мурунда салдыган ажил-агый чыгууларынын иштинерине дөш чөмчөлдөрү болгаш доктаалды комиссияларын күжү угландырбай келген.

Көдө Совет мында Ленин аттыг колхозтун организаастаагы ажил-агыйын бичылаарын айттыргаларын сонуургалык турар Көдө Советиниң даргазы эш Дамы-Белек мэлчичилерин канчаар ажаадып турарын мындагы чөдүр четче барып көрбөш. Колхоз бүдүргөсүнө киржиринден ойталаар, күш-ажылдын, хөй-ништинин салгалта-чурумун үрөө чамдык кижилер колхозта бар. Оларга эрге-чалырга талаа-биле калды-даа хөмчөг көргүсөш.

Ажилды чөмчөлдөр депутаттарынын Чөм-Хемчи район Советиниң күсөкчи комисиде Ийме көдө Советтин ажилын экижилерине кичээтпей салаа чогуур.

М. ЧИМБИИ.

Агротехниктиг чурумну сагываан

Колхозчу ховулардан бедик дүжүт өстүрүп азырын чери агротехниктиг чурумнарын шылчын саган тургаш ажаадып кымырындан хамааржыр. Мынды турбуже Чаа-Хөл районнуң «Тилекеге» көдө ажыл-агый артелине чыгыр чер адырамын агротехниктиг чурумнарын сагызын.

Колхозтун ховулардан бедик дүжүт өстүрүп азырын чери агротехниктиг чурумнарын шылчын саган тургаш ажаадып кымырындан хамааржыр. Мынды турбуже Чаа-Хөл районнуң «Тилекеге» көдө ажыл-агый артелине чыгыр чер адырамын агротехниктиг чурумнарын сагызын.

Колхозтун ховулардан бедик дүжүт өстүрүп азырын чери агротехниктиг чурумнарын шылчын саган тургаш ажаадып кымырындан хамааржыр. Мынды турбуже Чаа-Хөл районнуң «Тилекеге» көдө ажыл-агый артелине чыгыр чер адырамын агротехниктиг чурумнарын сагызын.

Н. ЛОПСАН,

(Бистиң корр).

БЛАСТЫҢ БУДУРЛУГЕЛЕРИНИҢ ЧУГУЛА СОРУЛГАЗЫ

Совет уаге Коммунисттик партиянын удурутулганы-биле ажил-агыйын болгаш кууларга тургузукунунуң уагу соруу-галарын күсөлдүп турар. Уагетпүр ажилдыкчыларын бүгү-өнөөдө чөвүлө хуралын киржичилерини Кызыл-Хемчи хурмы кыдыр күш-ажылдын бүдүрүчүдүн бедидери, чаа техниканы негетилер, бүдүрүлгелерин, чөмчөлдөрүн күштелдирер план чыгыр үшүнүт пилан күсөлдөш дөш социалистик чарыш чуртта улам-на калбарган.

Бистиң областың бүдүрүлгө черлери сөөгү үедө болуван ажилын элөөн өкиткен. Чарты чылың бүдүрүлгө программаны Кызылдың ишн заволу 118 хуу, мебель фабрикамы 110 хуу, аш-чөм комбинаты 106,9 хуу күсөткешер. Чартын чылың бүдүрүлгө программаны Шагаан-Арыгнын райулетпүр комбинаты болгаш областың өскө-даа бүдүрүлгелери база күсөткеш. Мындага ол чөмчөлдөрүн бичер ооктураага ужураугу бис.

Улетпүрде ништи көргүзүлгө экижөө-даа болза, орада чоң, бүдүрүлгө планнарын күсөтпейн турар бүдүрүлгөлөр бар. 7 райулетпүр комбинаттарында 4 комбинаттар чартын чылың бүдүрүлгө планын ништи продукция талаа-биле күсөтпеш. Туранын болгаш Чаа-Хөл районнуң комбинаттарында алдыга өскө райулетпүр комбинаттары болгаш чүрү үлетпүрүнү Кызыл хоорайда бүдүрүлгелерин чамдык азы айларын планын бараанын продукция талаа-биле күсөтпеш.

болгаш уругулар оруннарын кончү эвешти бүдүрүп турар. Тергелер, дуулаар, кувача стодлары болгаш алылалар кымырын планын райулетпүр комбинаттары күсөтпейн турар.

Бүдүрүлгө планын ассортмент талаа-биле күсөтпеш чоруктуң уламында бүдүрүлгө черлериниң салдарында чамдык бараанын саартынганын үр үшүнүт иштинде чыдып турар, оон уламында олар сан-хөй талаа-биле үргүчү бергедоошкыне таваржып турар. Чижэе, 1955 чылдың январь 1-де байдал-биле алырга алгы заволудга 373,4 муң рубль түнүг, мебель фабрикамы 210,3 муң, даарын комбинатта 435 муң, а чүрү үлетпүрүнү бүгү бүдүрүлгелеринде 2 миллион рубль түнүг продукция саарылга чөк чыдып турар.

Каз-Хем районнуң үлетпүр комбинаты бүдүрүлгө планын сан болгаш шынар талаа-биле күсөтпейн шаңдар аргалык болза-даа бүдүрүлгө планын бедик күсөтпейн келген. Ол комбинаттын директору турган эш Метлев комбинаттын ажилын сандараткан. Эргиден аш-хөмчөлд

ДӨРТ КҮРҮНЕЛЕРНИҢ ЧАЗАКТАР БАШТЫҢНАРЫНЫҢ ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛЫ

А. Иденниң медегелели

Дээрди дарга! Мурнууда күрүне ажылдачыларының, ылаңгыя сэр Уинстон Черчилльди ийи чыа бурунгаар ындагы кысмаккай Европ келгени чазактар баштыннарының чөвүлө хурамын бистер ам доостувус. Бо чөвүлө хура болувун курдуңа кызыгаарлачак соругуңа салган. Чөвүлө хура ову салып алганыңдан ажы кылдыр күөсеткен.

10 чылар бурунгаар Европага дайын доозулган. 1945 чылда эгелээринге идеген болгу дег турганымыс оз амылга ам өгени салдымыс. Бистиң дугуржун алганымыс болза, Германияның чагыс эвиңиң болза, Европаның аймыл чок чорутуң дугайында ийи айтыргалары ханымы-биле өөренип көргөн, шийтирээринге арганы берип турар. Бо нарын айтыргаларың

кесек бүртүн таарыштыр шийтирээрине белеп деп кым-даа ынчаар бодайып турар. Ынчалажок, Европага дайын сөөлүндө чарыкшыканы болдурган чөрүдөөлөрүң узуткаар дээш практиктик санал-овалдарың өгөдөп ажылдарыңа ажыгыг чорук дайын доозулганың сөөлүндө бүгү үеңиз кажаныгыңдан-даа ам артык болган.

Бо каш хүнер иштиңде бо чөвүлө хурага бистер тодаргай планын ажылдап кылдыры-биле чыылбаан бис. Оң-биле чергелентир даштыкы черектер министрлеринге берген директиваларымыз нияти дугуржулганы боттуг чугула чүүдөлөрүң кириген бис. Бистиң ажылдаанымыс көөңиче болган байдалче делегей кичээнге салбайн барбас. Бистиң аравыстан дөрт чү

гаалажымыкыңарны кылган кижжи бүртүзү ужуражымыкың эптежириниң чаз байдалыңа болуп эрткенниң билеп турар. Ынчаарга бо албан өзүңүңү ажылдан ангыда хура харылааларың кылдырымың хей аргалары биске турган, бүгүдөс оңу үчүлөп четпес ажыктыг деп санаанымыс келсе биздинген. Чөвүлө хурадың салында дашкаар болган харылаалар бот-боттарының бодаларың болган шийтирлеп турган айтыргаларың билчирине ажыктыг болган деп бүтүрөң мен. Бо ужуражымыкыңның угаан бодалын өзүңгаар болдустуң ажыктымыс кады уламчыл шийдэр болдустусса, акчыңыңа идеген-ки болуп турар чүүлө болушкыңарың хөжүдөөлөңгө кемчээли-биле быжыг чедишкисин болуп ийик.

Бистиң чедишкисин тодаргайлаарыма бистиң чазактарымыстың моон сонгаары ажыл-чорудалары шийтирлеп ужурудузаныг болуп.

Бистиң эвези каш улустарымыска база херек кырында бүгү делегейиң улустарына тамазаржыр дээш эвези каш конгуч берге болган нарын айтыргаларың бистер ажык сеткал-биле чугаалажып көрдүвүс.

Шийтирлерин шүүт үе хулаөп алыры-биле мадаа чыылбаан болгай бис. Шийтирлерин хулаөп алырыга болган бүгү-ниги тайбыңның перспективаларын улустарыңа чедирип болушкыңың улугу тып шийдэр бис бе, кандыг бис деп чүвени тодаргайлаарың бистер күзөң бис.

Бистиң ужуражымыкымыстың бо сөөлү шөгүндө, үр тайбыңның, чөптү чорукту, чаагайжылганыг болган улуг хосталганың перспективалары өскөн деп санап тур мен. Качаар-даа ажак улуг аяктуң — амыг үеңиз дайыңның аймылы—эвезжэң.

Бистиң берген директиваларымысты амчыралга боттамырарың орадалжып турар бистиң даштыкы черектер министрлериниң ажымы улуг ужурудузаныг болуп, харын-даа бистиң маана кылганымыстан ажы-даа болуп чадавас. Олар боттарының чазактарыңың кол политиканың өлөргөйлөшкөнү, бистиң маана ният-кыялы-биле чугаалажып шийданымыс ажыл-чорудаларың улаанымыкыңарыңа дугайында олар дугуржулганы чедиш алыр ужураг. Олар чедишкисиниң болурун шунтувус күөп турарымысты билер мен.

Чугула айтыргаларың тамазы-биле бистиң чөрүдөөлөрүң узуткаарыга эрежок чугула деп оларны санааны чугула улаанымыкыңарың бистер шунтувус дөткөрүң дээринге идегээр мен.

Бо неделяңиз дугуржууна бистерниң бот-боттарымысты кыччаар дээр билчип алганымыс мышка моон сонгаары ай-ларда болган чылдар бистиң улустарымыс бот-боттарың кыччаар дээр билчир

болза, бистиң чазактарымыстың аравымыс моон сонгаары дугуржулганы чедиш алырың чийгээр ийик. Чөптү чорукту өзүңү-биле ол боттавың. Чаагай чорукту белдирерге, хосталган калбарымыга, ижи төрөгөтениң сүрпө дөвөдөр, кичинектеңиң алаар чоруктү өзөөждөрүң ол чедириң. Кижилериң аравымыс чаагай сеталдың өздөсө-биле ол демдөгөтениң. Ынчаарда мынал-ла бо хүнер боғуңа тураскаалды артырып алган турар ийик.

Киж төрөгөтени дайыңдан болган дайын дугайында дамчыр чугааларда чардырып хөчөк күөп турар боога Женевага келген мен. Бистиң өртекчеге-биле чурттан турар кижилериң чаагай чоруктуг хөдөлүшкисинерге болган кадык бодаларыңа кээзе бүтүрээр болганыма мында чедиш келген мен. Бо дугайында болган кижя төрөгөтениң идегелери боғуңа үеңизде боттанган турар дээринге идегелер йөрөд-биле бо дүне эоп чаныштар алаар мен.

Н. А. Булганинның медегелели

Дээрди дарга! Францияның, Великобританияның, Американың Каттышка Штаттарының болган Совет Эвилелиң чазактар баштыннарыңың Женевага болган ужуражымыкыңың күрүңер аравымың харылааларыңа дүшкүртүг чорукту чымчыдырыңа, оларны аравыма эрежок чугула идежер чорукту тургузарыңа эки ужурудузаныг болган чигинишкен чок. Дөрт улуг күрүңерниң улугур ажылдачыларыңың Женевага хура ужуражымыкыңары бо тамазы-биле хамыктың мурунда ужурудузаныг. Бистер мадаа бот-боттарымысты ийи билчип, улустар аравымың эвези хей чугула айтыргаларың тамазы-биле боттарымысты санал-овалдарымысты солдустувус. Чамдык айтыргаларың тамазы-биле бодалдарымыс дүшпөй барза-да, кичээл-биле чөвүлө хура ал-сеткалдың өзүңүң, оң киржикчилериң бот-боттарың билчирине чүтүлдүг өзү-биле болуп өрткөн.

Женеваңың чөвүлө хурамы бүгү делегейиң улустарыңың кичээңгейиң болуаче хара туткан болган улустар аравымың дүшкүртүг чорук чымчыдырыңа, «сооп дайымы» союздарыңче оларның күөп соруң билжылган. Бо бүгү болуңуң эки ролюң ам-даа ойнар болган чаагай соругуңа—быжыг болган үр тайбыңды хандыр арганы бээр дээринге идегээр бис.

Чөптү чорукту бот-боттарымысты чымчыдырыңа, оларны аравымың эрежок чугула идежер чорукту тургузарыңа эки ужурудузаныг болган чигинишкен чок. Дөрт улуг күрүңерниң улугур ажылдачыларыңың Женевага хура ужуражымыкыңары бо тамазы-биле хамыктың мурунда ужурудузаныг. Бистер мадаа бот-боттарымысты ийи билчип, улустар аравымың эвези хей чугула айтыргаларың тамазы-биле боттарымысты санал-овалдарымысты солдустувус. Чамдык айтыргаларың тамазы-биле бодалдарымыс дүшпөй барза-да, кичээл-биле чөвүлө хура ал-сеткалдың өзүңүң, оң киржикчилериң бот-боттарың билчирине чүтүлдүг өзү-биле болуп өрткөн.

Женеваңың чөвүлө хурамы бүгү делегейиң улустарыңың кичээңгейиң болуаче хара туткан болган улустар аравымың дүшкүртүг чорук чымчыдырыңа, «сооп дайымы» союздарыңче оларның күөп соруң билжылган. Бо бүгү болуңуң эки ролюң ам-даа ойнар болган чаагай соругуңа—быжыг болган үр тайбыңды хандыр арганы бээр дээринге идегээр бис.

Бистиң чөвүлө хурамымыска Азияның болган Иракың Чөң-чүтүн айтыргаларыңа кичээңгейиң салдымааның совет төлөөлөр көчүлүп турар. Кыдат Улуу Республиканың дүрүң өзүңгаар эргелериң КНО-га катан тургузарың. Тайваның районуңа байдады кыдат улустуң аман маргылаа чок эргелериң хулаөп көөргүнө үнөлдөш таарыштыр шийтирээрин, Инди-Кыдаттың тамазы-биле женева дугуржулгаларың күөдөри болган эске-да чугула айтыргаларың моон мый сонгаарың болбас ужураг. Ол айтыргалардан бистер чайлан болбас болган Азияга база Иракың Чөң-чүкэ тайбыңың, аймы чок чоруктуг эрге-ажыктарыңа болган бүгү делегейге тайбыңның эрге-ажыкыңа дүшүт шийтирээр алаар бис.

Улустар аравымың үеңиз келген айтыргаларың моон сонгаар чугаалажырыңа болган шийтирээринге орукут Женеваңың чөвүлө хурамы ажыктан. Чөң таманың болган барын таманың аравыма харылааны хөжүдөөлөңгө чугулазымың, бистиң күрүңелериңиң аравыма экономиктик база културтуг харылааларың хөжүдөөлөңгө болган быжыкларыңың дугайында чугула шийтирлерин бистер база хулаөп алган бис. Ынчааң бистер чурттарымыстың аравыма кады ажылдажылганы калбартырыңа үнөңиз салган бис.

Ындыг кады ажылдажылганы боғуңа таманың бүгү болуңуң кемчелер-биле делчирине Совет чазак белең. Бистиң чурттарымыстың улустарың эрге-ажыктарыңа, бүгү-ниги тайбыңның эрге-ажыктарыңа таарышкан ол орук-биле чөвүлө хурадың киржикчилери күрүңер база чорур дээрине Совет чазак идеген турар.

Мадаа хулаөп алдыңган шийтирлерин чугула ужурудузаныг бистер шунтувус хулаөп билеп турар-дыр бис. Олар болза, бистиң чурттарымыстың аравыма харылааларың чаз үе чадазың эгези болуп. Олар бистерниң аравыска, бистиң улустарымыстың аравыма идежер чорукту быжыкларыңа дуалаар. Ол шийтирлер болза, эске чурттага болган бүгү-ниги тайбыңның хөтөөн быжыкларыңа улуг ужурудузаныг болуп.

Бүгү улустарың эң-не ийи күөдөң—тайбыңче чүтүдү болуп. Улустар аравымың дүшкүртүг чорукту хосталганыңа болган бүгү-ниги тайбыңның быжыкларыңа бистиң шийтирлерин амчыралга боттанган турар дээш Совет чазак бүгү эрежок чугула күөңишкисинериң кылдыр. Ам бистиң чугаалажып көөргүнө болган шийтирээривис айтыргаларың шимдәмкылай-биле база чөптү-биле көөргүн ол неген турар. Мадаа, Женевага, көзүң кады ажылдажылганы бодал-салгың бистер шунтувус база катан илерер болдустусса, тайбыңың хамгалаарың чаагай соругазымың идегелди үндөңиз ол болуп болган ол чаагай соруга чедиш алдыңган турар, ынчаарда боттарының даартагы хуңу дээш улустар шылөң болуп ийик.

Бистиң хурамымыс доостуң турар-дыр. Ынчалажок моон-биле бистер шүүт чарың болбас ужураг бис.

Мадаа хамаарыштыр мен бодал көөргүңе, бистер дөртүгө-ле чагыс өрөкчө база катан ужуражып четкенивиссе-даа чамдык-айи тура соруктуг, мораль тамазы-биле каттышка турар ужураг бис.

Чамдык айтыргаларың, чамдык документаларың, чамдык директиваларың тамазы-биле бистиң чедиш алынымыс дугуржулгалардан ангыда, бистиң ужуражымыкымыстың фактымы, бистерниң чугаалажып турганымыстың үеңизде турган сеткал-бодалар моон сонгаар улустар

аравымың харылаа байдаларыңа ханы садырдыг болган оларны хөжүдөөлөңгө таарымчалыг болуп дээринге идегелди илерердин чөптөүрөп көөргүн.

Бистиң нияти шийтирлеп чоруктувусу мадаа бидытап көрүстүвүс. Ол шийтирлеп чорукка ам бистер аргалаары бээр ужураг бис. Бо тамазы-биле баштайгы билим кылдыңган, ынчалажок моон-даа ар амад бәр. Бистер ол бергелерин чажыраң орадалжып-лаан бис, чүгө дээрге бурунгаар депшиле бүртүзү чүгө шыңчы чоруктуг дуузаы-биле чедиш алдыңың болуп.

Бир эвес амчырал дүшкүртүг чорук-биле үндөлдөнгөн, ам амчыралды күш бурунгаар шимчедил турар чүбө болза, амгы үеде ол дүшкүртүг чорук болган ол күш бот-боттарың билчириниң баш найрал болуп хулаөп, а эвези болган дүшкүртүк шимчедил болбазың. Бисти хундүш турар кижилерге, харында чүгө оларга эвес өскелерге-даа тайбыңның эрге-ажыктары дээш аймы чок чорукту тамазы-биле чугула, чаагай херектерин санаадаар аргалыг болуп ужураг бис.

Э. Форнуң медегелели

Дөрт күрүңелериң чазактар баштыннарының даштыкы херектер министрлериниң директивалары

Францияның, Каттышка Хаан чериниң, ССРЭ-ниң болган АКШ-тың улустар аравымың дүшкүртүг чорукту хосталганыңа болган күрүңер аравыма бүтүрүр чорукту быжыкларымың хөтөөңе салдымың килер күзөгө дугуржун чазактар баштыннары Женева чөвүлө хурамы бодалдар солдустувусу боғуңа моон адамды айтыргаларың чугаалажып көөргүн түрүчүдөри болган Германияны катан каттыштырыңа биле Европага аймы чок чорук айтыргаларың аравыма да ханы харылааны, а ол мышка ол айтыргалар бүртүзү чедишкисиниң шийтирлерин тайбыңны быжыкларымың эрге-ажыктарыңа дүжүр дээрин кичээңгейге алган үе айтыргалары шийтирээрине эрге-ажыктыг кемчелерин санаадаар килерини боттарымың даштыкы херектер министрлеринге дагыш тур.

Ке-да тургустунуп эөп болуп санааларың чугаалажып көөр.

Чазактарың баштыннары герман айтыргалары шийтирээр дээш база Германияны катан каттыштырың дээш боттарымың нияти харысаалганы миния көргөн, герман айтыргалары шийтирээр болган Германияны хостог сонгулаалар чорудар арга-биле катан каттыштырың герман улустуң национал эрге-ажыктары-биле болган Европага аймы чок чорукту эрге-ажык-биле дүшүрт боттанган турар ужураг деп дугуржушаң.

Даштыкы херектер министрлери эске сонгулаалдыг тамаларың киржирине азы оларның биле консулация кылдыңган хамаарыштыр боттарымың күөңчег деп көргөн кандыг-да кемчелерин чорутуң берген.

Ажыктыг системаны ажылдап кылдыры-биле кады ажылдаар.

2) Адамкы комитетти боттарымың төлөөлөччилерине Каттышка Нацилар Организациясыңдан оларның манданы күөдөшүр тамазы-биле боттарымың ажылдады бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодаларың болган саналдары барымдалап көөргүн дагыр.

3) Адамкы комитеттин даразындагы хурамы 1955 чылдың август 29-та Нью-Йоркка чымчыдырыңың санадаар.

4) Чөптөгөнишкен дүжүр тамазы-биле комиссияны кылган ажылың ичкөөңгейге алдың, бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодалдарың болган саналдары өөренип көөргүн, чөптөгөнишкисин дүжүр херекке моон сонгаар ажыктыг инициативаны дөрт чазактар илерерди болуп арга бар дээрин чугаалажып көөргүн даштыкы херектер министрлеринге дагыр.

1. Европага аймы чок чорук болган Германия. Бүгү күрүңелериң дүрүң өзүңгаар эрге-ажыктарың болган оларны хурада база коллективтиг бот камгалааныңга чарылбас эрежин барымдалап турган, Европага аймы чок чорукту тургузар соруга-биле, ол соругуңа чедиш алчыңа улаңган язы-бүрү айтыргалары моон адамды чүүдөлери кириштирбишаң, чугаалажып көөргүн министрлерге дагыр. Киржикчи-күрүңелер күш ажылдаас болган агрессога дуза көргүсөс хурада боттарыңа алыр дугайында байдалды кириштирбишаң, Европага азы Европаның кезинге аймы чок чорук дугайында пакт; чөптөгө күштерге болган чөптөгөнишкисинге хамаарыштыр кызыгаарла, контрол болган инспекция; чөң чүк биле барын чүк аравыма зона тургузары, ол зонага чөптөгө күштер тургузарың кайы-кайымың дугуржушканы өзүңгаар чорудар, ол мышка ол айтыргалары шийтирээрине хамаарышкан ес-

ке-да тургустунуп эөп болуп санааларың чугаалажып көөр.

Чазактарың баштыннары герман айтыргалары шийтирээр дээш база Германияны катан каттыштырың дээш боттарымың нияти харысаалганы миния көргөн, герман айтыргалары шийтирээр болган Германияны хостог сонгулаалар чорудар арга-биле катан каттыштырың герман улустуң национал эрге-ажыктары-биле болган Европага аймы чок чорукту эрге-ажык-биле дүшүрт боттанган турар ужураг деп дугуржушаң.

Даштыкы херектер министрлери эске сонгулаалды тамаларың киржирине азы оларның биле консулация кылдыңган хамаарыштыр боттарымың күөңчег деп көргөн кандыг-да кемчелерин чорутуң берген.

2) Чөптөгөнишкисиниң дүжүрлери. Чазактарың дөрт баштыннары дайымың аймылың улугула болган чөптөгөнишкисиниң аар-берге үргөшкөн өзөөждөр күзөгө биле,

тайбыңың болган кижя төрөгөтениң чаагай чорук хандыр төлөөдө ажыктыг магаддалары барымдалап, бүгү чөптөгөнишкисиниң болган чөптөгө күштерин контролдарымың база кылдырарымың системаны тургузарымың эрежок чугулазымыңа бүтүрөң.

Бо тамазы-биле чедишкисинер улустарың тайбың экономиктиг хөжүдөөңгө, оларның чаагай чорук көдрөңгө, а ол мышка кошкө хөжүдөөңгө чурттарга дуза чедириңге ажылдагың болуп кызчаар-да ажак хой материалдыг кураал-вырлары хостал болупуң хулаөп көргөн, дугуржуу болза:

1) Ол соруга-биле чөптөгөнишкисиниң дүжүр тамазы-биле КНО-дун комиссияның адамкы комитетиниң дуузаы-биле чөптөгөнишкисин дүжүрлөңүр.

2) Адамкы комитетти боттарымың төлөөлөччилерине Каттышка Нацилар Организациясыңдан оларның манданы күөдөшүр тамазы-биле боттарымың ажылдады бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодаларың болган саналдары барымдалап көөргүн дагыр.

3) Адамкы комитеттин даразындагы хурамы 1955 чылдың август 29-та Нью-Йоркка чымчыдырыңың санадаар.

4) Чөптөгөнишкен дүжүр тамазы-биле комиссияны кылган ажылың ичкөөңгейге алдың, бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодалдарың болган саналдары өөренип көөргүн, чөптөгөнишкисин дүжүр херекке моон сонгаар ажыктыг инициативаны дөрт чазактар илерерди болуп арга бар дээрин чугаалажып көөргүн даштыкы херектер министрлеринге дагыр.

Ындыг кады ажылдажылганы боғуңа таманың бүгү болуңуң кемчелер-биле делчирине Совет чазак белең. Бистиң чурттарымыстың улустарың эрге-ажыктарыңа, бүгү-ниги тайбыңның эрге-ажыктарыңа таарышкан ол орук-биле чөвүлө хурадың киржикчилери күрүңер база чорур дээрине Совет чазак идеген турар.

Мадаа хулаөп алдыңган шийтирлерин чугула ужурудузаныг бистер шунтувус хулаөп билеп турар-дыр бис. Олар болза, бистиң чурттарымыстың аравыма харылааларың чаз үе чадазың эгези болуп. Олар бистерниң аравыска, бистиң улустарымыстың аравыма идежер чорукту быжыкларыңа дуалаар. Ол шийтирлер болза, эске чурттага болган бүгү-ниги тайбыңның хөтөөн быжыкларыңа улуг ужурудузаныг болуп.

Бүгү улустарың эң-не ийи күөдөң—тайбыңче чүтүдү болуп. Улустар аравымың дүшкүртүг чорукту хосталганыңа болган бүгү-ниги тайбыңның быжыкларыңа бистиң шийтирлерин амчыралга боттанган турар дээш Совет чазак бүгү эрежок чугула күөңишкисинериң кылдыр. Ам бистиң чугаалажып көөргүнө болган шийтирээривис айтыргаларың шимдәмкылай-биле база чөптү-биле көөргүн ол неген турар. Мадаа, Женевага, көзүң кады ажылдажылганы бодал-салгың бистер шунтувус база катан илерер болдустусса, тайбыңың хамгалаарың чаагай соругазымың идегелди үндөңиз ол болуп болган ол чаагай соруга чедиш алдыңган турар, ынчаарда боттарының даартагы хуңу дээш улустар шылөң болуп ийик.

1) Ол соруга-биле чөптөгөнишкисиниң дүжүр тамазы-биле КНО-дун комиссияның адамкы комитетиниң дуузаы-биле чөптөгөнишкисин дүжүрлөңүр.

2) Адамкы комитетти боттарымың төлөөлөччилерине Каттышка Нацилар Организациясыңдан оларның манданы күөдөшүр тамазы-биле боттарымың ажылдады бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодаларың болган саналдары барымдалап көөргүн дагыр.

3) Адамкы комитеттин даразындагы хурамы 1955 чылдың август 29-та Нью-Йоркка чымчыдырыңың санадаар.

4) Чөптөгөнишкен дүжүр тамазы-биле комиссияны кылган ажылың ичкөөңгейге алдың, бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодалдарың болган саналдары өөренип көөргүн, чөптөгөнишкисин дүжүр херекке моон сонгаар ажыктыг инициативаны дөрт чазактар илерерди болуп арга бар дээрин чугаалажып көөргүн даштыкы херектер министрлеринге дагыр.

2) Ол соруга-биле чөптөгөнишкисиниң дүжүр тамазы-биле КНО-дун комиссияның адамкы комитетиниң дуузаы-биле чөптөгөнишкисин дүжүрлөңүр.

3) Адамкы комитетти боттарымың төлөөлөччилерине Каттышка Нацилар Организациясыңдан оларның манданы күөдөшүр тамазы-биле боттарымың ажылдады бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодалдарың болган саналдары барымдалап көөргүн дагыр.

4) Чөптөгөнишкен дүжүр тамазы-биле комиссияны кылган ажылың ичкөөңгейге алдың, бо чөвүлө хурага чазактар баштыннарың ийи үндүргөн бодалдарың болган саналдары өөренип көөргүн, чөптөгөнишкисин дүжүр херекке моон сонгаар ажыктыг инициативаны дөрт чазактар илерерди болуп арга бар дээрин чугаалажып көөргүн даштыкы херектер министрлеринге дагыр.

Дөрт күрүңелериң чазактар баштыннарының Женева чөвүлө хурамыга чоран ССРЭ-ниң чазак төлөөлөрүннң Женевадан үнүп чорутканы

ЖЕНЕВА. (СЭТА-ның тускай корр.). Дөрт күрүңелериң чазактар баштыннарың чөвүлө хурамыга чоран ССРЭ-ниң чазак төлөөлөрүн баштыкы, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлөңгө Даргаан Н. А. Булганин болган совет чазак төлөөлөрүннң кижигиңери—ССРЭ-ниң Дөди Сөвдөңиң Президиумунчүкэжүң Н. С. Круцев, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлөңгө Даргааның Бирги Оралакчымы болган ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов, ССРЭ-ниң Багалаа Министри Совет Эвилелиңиң Маршалы Г. Б. Жуков база ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министриңиң бирги оралакчымы А. А. Громыко

олар июль 24-те эртен Женевадан үнүп чорутканы.

Куантрон аэродромуңа совет чазак төлөөлөрү Женеваңың Багалаадыг Чөвүлөңгө Даргаан Ф. Перерар, Женева хоораймың даргаы Л. Вилли, Швейцарияны политиктиг департаментиниң протокол кылдыңын эргелеччи А. Доминиче болган еске-даа албан кижилери дүүн.

Совет чазак төлөөлөрү ССРЭ-ниң төлөөлөрүн чөвүлөңгө Я. А. Малиң, С. А. Виногооров, Г. Н. Зарубин, В. С. Семенов, төлөөлөрүн эксперттер болган ажылдачылары, Швейцарияда ССРЭ-ниң төлөөлөрү П. И. Ершовка башталган комиссияны

составы дүүн.

Совет чазак төлөөлөрү эвези каш чурттарыңың Женевага турар дипломаттыг төлөөлөччилери, Францияны ССРЭ-де элчини Л. Жюке болган швейцар база даштыкы парламенттиң төлөөлөччилери боу дүүн.

Аэродром ССРЭ-ниң болган Швейцарияны күрүне туткары-биле шиметинген турган Хундуңуг тадымы чыксаалыкка турган болган Совет Эвилелиңиң база Швейцарияны күрүне гимнилери ырлады күөсеткен.

ССРЭ-ниң чазак төлөөлөрүнн баштымы Н. А. Булганин аэродромга микрофон мурнуңа медегел кылган.

Совет төлөөлөрүнн баштыны Н. А. Булганинның Женевадан уждудуң үнериниң мурнуңа кылган медегелели

Дээрди дарга, дээрлиер.

Женевадан үнүп чоруп турар совет төлөөлөр швейцар чазакка болган Женеваңың эрге-чачырааларыга совет төлөөлөрүң маңа чоруп турганымың үеңизде көргүсөңиң кичээңгей болган сакын салымыкы дээш ийи-биле өөрүп четириңениң илерерди тур, ол дугайың эң чымыг сактымыкың кылдыр боттарымыска кадагаар бис.

Совет төлөөлөр бисти өөрүшкүдүг утказан Женева хоорайның чурттакчыларыма боттарымың өөрүп четириңени база илерерди, боттарымың чүретиңи ханымыңа байырлы болган эң өңкү хөтөөңиң чедирип тур.

Бүгү делегейиң улустарымың кичээңгейи сөөлү хүнериң дугурунда Женевага улаңган турган. Женева чөвүлө хурамы улустар аравымың байдалыңа чугула эски салдырың чедириң.

Чөвүлө хурага бистер улустарымың келир үедеги салым-хуузуң шийтирээр ужураг күрүңелер аравыма идежер чорукту тургузарымың орукут тывар дээш ак сеткалды чүкүп турган бис.

Шийтирээр негетиниң турар бүгү айтыргаларыңа чөвүлө хурамыга харууда таарымтыңан турарың манай болбас турган. Бо тамазы-биле ак-дар хөңү кылдыр алаар, мычалажок Женевага ам

кылдыңган чүүдөр дөрт күрүңелериң аравыма база чүгө оларның эвес, эске-да күрүңелериң аравыма харылааларга чаз орукут ажыдып турар дээрин чугаалаар херек.

Ол бүгү болза, күрүңелер аравымың харылааларда дүшкүртүг чорукту өзөөждөңгө, улустар аравыма тайбыңны быжыкларыңа болган чаз дайыңны аймымың чылдырыңа арганы бээр ужураг бис.

Совет чазак болуңуң өмүңөөңдөң Женевага эгелөөн херекти уламчыллар төлөөдө, женева шийтирлерин күөдөшүр дээш бүгү күштерин салаар.

Д. Эйзенхауэрниң медегелели

Д

Швейцар конфедерациянын президентизи дээрги Птипьерге

Женевага дөрт күннөттөгү чазактар баштынарнын чөвүл хуралына киришти турган совет чазак төлөөлөрүнүн мурунундан болгаш бундук эмүзөмеден Швейцариянын тайбига иналмалдыг удузу болгаш Федералдыг Чөвүлөтүн биесе көргүскөн хундулгү хулап алымшкыны дөш хагы өөрүч четиргенини дледредрин хулап алырларын Швейцария-

нын дивискооринден үнүч чоруп тура, Силерден дилдэйи, дээрги президент. Чагай болгаш четектелишканын бол-гур дугайында мээи эң эки күзөл Яероалдин швейцар улуска дамчыдарын Силерден дилдэйи, дээрги президент.

Н. БУЛГАНИН.

1955 ч. июль 24.

Женева хоорайнын даргазы дээрги Биллиге

Бо кайтамчыгыг хоорай Женевадан үнүч чоруп тура, дөрт күннөттөгү чазактар баштынарнын чөвүл хуралына чорон Совет Эвилелин чазак төлөөлөрүнүн мурунундан болгаш бундук эмүзөмеден биесе көргүскөн хундулгү хулап алымшкыны дөш силерге база хоорайнын эрге-чагыргаларына чүректин ханымын-

дан өөрүч четиргенини илередирин, а ош йкшап Женева хоорайнын чурттакчыларына бистяң эң эки күзөшкенини дамчыдарын күзеп тур мен.

Н. БУЛГАНИН.

1955 ч. июль 24.

Н. А. Булганов, Н. С. Хрущевтуң болгаш Б. М. Молотовтуң А. Иден-биле ужуражышкыны

ЖЕНЕВА, июль 23. (СЭТА-нын тускай мөрр.). Бөгүн кезжээ ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелини Даргазы Н. А. Булганин, ССРЭ-нин Дөди Советинин Президиумуну кезигүү Н. С. Хрущев болгаш ССРЭ-нин Даштыгы Херектер Министри В. М. Молотов олар Великобританиянын премьер-министри А. Иден-биле беседа кылган.

Англи таладан беседага Великобританиянын Даштыгы Херектер Министри Г. Макмиллан, Великобританиянын ССРЭ-де элчини У Хейтер болгаш Даштыгы Херектер Министринин оралакчысынын алу залакчымы Г. Квачча олар олурушкан. Совет таладан беседага ССРЭ-нин Великобританияда элчини Я. Малин олурушкан.

АКШ-тың президентизи Д. Эйзенхауэрниң Женевадан үрүккени

ЖЕНЕВА, июль 23. (СЭТА-нын тускай мөрр.). АКШ-тын президентизи Д. Эйзенхауэр бөгүн кезжээки самолёт-биле Женевадан үрүкен.

Аэродромга АКШ-тын президентизин Швейцариянын политиктиг департаментазинин (ДХМ) протокол кидизинин эргелекчизи А. Доминиче, Женева кантонунун чазанын баштыгы Ф. Рерреар, Женева хоорайнын мэри Л. Биали болгаш АКШ-тын Швейцарияда элчини Ф. Уилларс олар үдөөнөр.

А. Иденнин, Э. Форнуң Женевадан үрүккени

ЖЕНЕВА, июль 24-те Англиянын премьер-министри Антони Иден Женевадан Лондонго самолёт-биле ужурушкан. Ол аэродромга кыска медегел кылган. Ол медегелде Женева чөвүл хуралынын ажылынын түнөөлөрүн чулгаалаан. «Бистия маңаа чедип алган түнөөлөрдө биесе эки

болган» деп Иден парламга төлөөлөччилерине чулгаалаан. ЖЕНЕВА. Франциянын министрир чөвүлелини даргазы Эдгар Фор июль 24-те Женевадан Парижге самолёт-биле ужурушкан. (СЭТА).

ВДР-нин президентизи Хо Ши Минниң Ханойда чед бергени

ПЕКИН, июль 22. Синьхуа агентелини корреспондентизинин Ханойдан дамычын турары болза, Кыдат болгаш Совет Эвилелинге чораныны соонда Вьетнам Демократыг Республиканын президентизи Хо Ши Мин болгаш ону үдөп чорон кижилер бөгүн Ханойда эң чың бергенер. (СЭТА).

Индиянын национал конгрессинин ажалчын комиссидиниң сессиязы

ДЕЛН. Индиянын национал конгресс партиязынын ажалчын комиссидиниң сессиязы болган. Комитет Нерууд Совет Эвилелинге болгаш Европаның өске-даа чурттарына чораныны дугайында оң илеткини диндаса. Ол бодунуң чоруп чораныны үзөинде Чер болганга улаустарнын тайбынче изиң чүктүдүн хайлаар бар көрөгени илеткилинге медегелден. Бирок Чоң-чүкө байдалды дугайы чулгаалашсаан, Неру Муруну Вьетнамга болгаш сөөлгү бодушкунарын хол-баштыр ола дүрүзөгенин илереткен. Индиянын дивискооринде Португалия-

нын эзел турар чөвүлөтүн дугайында айттырылган комитет улу кичээни сайган. Ол айттырылган талазы-биле хулап алдынган резолюцияда чулгаап турары болза, «Индиянын дивискооринде даштык-кымын эзел турар чөвүл хуралы болгаш Индия-биле катар баштаган шаанда, Индиянын хооталары долуз-биле бодунуң болбас». Ажалчын комитет Индиянын национал конгрессиниң өңөчелиг сессиязын 1956 чылдын январь 15 болгаш 16-да Амритсар хоорайга эрттирер деп шийттирээ. (СЭТА).

Малайяда национал-хооталгалыг шимчээшкн-биле демисежнн турары

НЬО-ЙОРК. Ассошиэтед Пресс агентелинин корреспондентизиниң Куал-Лимпурдан (Малайя) дамычын турары, ол черге удаас нациялар кады ачыдажылгаанын британ шериглериниң бригадаларынын удаас тургустувары тускай чарла-тылган, ыңчаарга ол бригада СЕАТО-нун (Муруну-Чоң Азиянын шериг эвилели-

ред.) баштайгы кулавыр шериг кезээ болур. Корреспондентиниң дынадым турары болза, ол бригаданы бир дугаар өңөчелге «террористер»-биле (Малайяда национал-хооталгалыг шимчээшкенин киржикчилерин колонизаторлар ыңчаар адап туралар—ред.) демиселге ажылаан турар. (СЭТА).

Хатояманың медегелели

ЛОНДОН, июль 27. Рейтер агентелиниң корреспондентизиниң Токиодан дипломатияның бугаар алырга, Япониянын премьер-министри Хатояма япон парламентазиниң чөвүлөтүнүн палатазынын даштыгы херектер талазы-биле комиссиязынга чуве чулгаалаш, Япония биле Совет Эвилелинин аразына харылзааларын таарыштыр экидигер дугайында херекти өңөчелге чедирер деп бодунуң боданы база катар бадгыткан. Хатояманың медегелелин дынадымда айтп турары болза, «япон-совет чулгаажышкыны чедийшкенин бол-

баан шаанда ол болуун албан хулап өңөчел хөвөр артар» болгаш дугуржуганы чедип алырын ол быжым-биле шийттирлеп алганын немей медегелден. Амгы үдө Лондонда болуп турар совет-япон чулгаажышкынынага хамаарыштыр Хатояманың медегелени болза, «бүрүн өңөгени болгаш шийти херектерине кайы-каймы киришкениниң бугурун хундулжиринин принциптерин барындаалган, чулгаажышкынынарын ийи талаар чорудуп турар». (СЭТА).

Египеттин премьер-министриниң медегелели

КАИРО, июль 27. Хостапганмың хунден бээр үш чыл болган ош таварыштыр Александрияга болган митингге чуве чулгаалаш, Египеттин премьер-министри Насер федерализм артымышкынынага удур болгаш Египетте капиталист даштык монополияларын саздаларын уууз-каары дөш демиселди үрүдүчүлөрүн кый-

гырган. Империализмге удур демсел Англиянын өңөчел шериглерин Суец каналынын зоназында кезип үнөр кылдыр албадалап ден Насер медегелден. «Кыдык болгаш быжым чорукка үндөш» демократыг парламентазиниң Египетке тургузарынын эргежок чуугалык Насер айткан. (СЭТА).

Совет чазактын төлөөлөрүниң ГДР-ге келгени

БЕРЛИН (СЭТА). Герман Демократыг Республикасынын чазаның чазанын бугаар ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. А. Булганин болгаш ССРЭ-нин Дөди Советинин Президиумуну кезигүү Н. С. Хрущев составтыг совет чазак төлөөлөри Женевадан Берлинге июль 24-те чедип келген.

Шенефельд аэродромга совет чазак төлөөлөрүн Герман Демократыг Республикасынын Премьер-министри О. Гротевольд, Премьер-министринин оралакчысы болгаш ГДР-нин Даштыгы Херектер Министри Л. Больц, Премьер-министринин оралакчылары Г. Лох болгаш П. Шольц, министрлер,

Улу Германниң обер-бургомистри Ф. Эберт ГЧСИ-нын ТК-зынын Политбюроунуң кезигүүнери Г. Матери, К. Ширдеван болгаш Г. Зальсер, ГЧСИ-нын ТК-зынын секретарылары, демократыг партияларының болгаш массалыг организацияларының улуур түзүмдөгү чыгарыкчылары, көй-нииниң төлөөччилери уткааннар.

Совет чазак төлөөлөрүн ГДР-де ССРЭ-нин Оңза болгаш Бурун эргелиг элчини Г. М. Пущкин, Германияда совет шериглер бөлүгүнүн кол командирлары Совет Эвилелинин Маршалы А. А. Гречко, совет элчин чөвүлөтүнүн харысмагалыг ажалдакчылары, Германияда совет шериглериниң ко-

мандалагынын төлөөлөктөрү, дипломаттыг корпустун кезигүүнери база уткаан.

Төлөөлөрү Берлиннин ажылы чонярының бугуруга, албан болгаш өөрдөмдөгү чөвүлөтүнүн төлөөлөктөрү база уткаан.

ССРЭ-нин болгаш ГДР-ниң күрүне туктары-биле шимкен аэродромга удузу полициянын хундулгү таанымы чыскаалыктың турган болгаш Совет Эвилелинин база Герман Демократыг Республикасынын күрүне гимнилерин ыргалып күтөткен.

ГДР-нин Премьер-Министри О. Гротевольд ужуражышкыны үзөндө медегел кылган:

Отто ГРОТЕВОЛЬДУН медегелели

Эрчим өштер болгаш өңүктөр! Герман Демократыг Республикасынын чазак болгаш чоңу ССРЭ-нин чазак төлөөлөрине чүректин ханымындан өөрүкүлөө болгаш сеткил ханымын-биле байыр чедирип тур. Женева чөвүл хуралы доостурга Герман Демократыг Республикага каш хонуктар иштанде келир дугайында бистин саналыгысты совет төлөөлөр хулап алганын өөрүч тур бис. (Адыш часкаашкыны).

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелини Даргазы эң Н. А. Булганинга, ССРЭ-нин Дөди Советинин Президиумунуң кезигүү Н. С. Хрущевка болгаш оларын ажалдакчыларынага байыр чедирип тур бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Бүгү делегейиниң уластары, оң иштиңде немец улус эрткин медегелде Женеваже боттарынын сонугуралы улуг кичээней-биле салып турган. Бүгү уластарга аймыл чок чорукту хандырар дугайында, чепсег-

денишкенин дүжүрер болгаш атомуг чепсегти хоругу дугайында, герман айттырылгынын шийттирээр дугайында айттырылгалар талазы-биле ССРЭ-нин кол чутула салдарынын ачында Женевага чулгаажышкынын уластар аразында дүжүкүр чорукту иштэи-биле кошкадырынга чедирген.

ССРЭ-нин болгаш бүгү тайбын лагериниң чайгылш чок тайбын политиказы база оларын бот-боттары билчир чорук чөвүл хурал уластар аразынын болушкунарына иштэириң саздаларыг болу бергени илереттинген.

Совет дайнынын соксадыр дугайында Женевага болгаш чулгаажышкынын болза, бүгү делегейиниң уластары күштүг тургундан ойталап, уластар аразына бот-боттары билчир болгаш тайбың кока-делөө турар чорук дөш туржуп турарын өөрүскөн. Германия болгаш немец улус боттарынын ала-чуртунуң чагыс аай чо-

руун тайбың болгаш демократыг катап тургузарына чар идегеди салып турар. Бир тээ дөрт күрүнелер Женевага дүжүкүр чорукту чымыдарын чедип ал шырдан болгонда, ону Германиянын ийи кезээде немецтер база чедип алып ужурут болгаш герман айттырыг талазы-биле дугуржуганы кылдыр ужурут. Женева чөвүл хуралынын ажылында чууга түңөд бисе, немецтерге ыңдыг.

Тайбын болгаш уластарынын аймыл чок чоруп хандырарынын эрге-ажылына идепкейиң ажылы дөш ССРЭ-нин чазак төлөөлөрине бистин өөрүч четиргенини илередип тур бис база силерге, эрчим өштерге Герман Демократыг Республикада чүректин ханымындан байыр чедирип тур бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелини Даргазы Н. А. Булганин аэродромга моон адаанда медегелди кылган:

Эш Премьер-Министр! Эштер!

Герман Демократыг Республикага чедип келгенин дөш боттарынынын сеткилдиг ханымындан өөрүкүлөө үлөрдөп тур бис база маңа бистин адрезивке кылган байыр чедирешкени болгаш найралдыг сеткил-сагыш илередешкени дөш өөрүч четирдибис. (Димиттиг адыш-часкаашкыны).

Дөрт күрүнелерниң—Совет Эвилелини, Американы Катышкан Штаттарынын, Великобританияны болгаш Францияны чазактар баштынарнын чүлө доозулган чөвүл хуралы болгаш Женевадан силерге чедип келдибис. Женева чөвүл хуралы уластар аразынын байдалына өкч саздаларыг болуру чулгаажык. Чөвүл хуралга болуу аразынын элзон каш чутула айттырылгынын—Европага аймыл чок чорукту дугайында, герман айттырыг талазы-биле, чепсегленишкенин дүжүрер дугайында, Чоң чук биле Барыны чук аразына харылзааны тургузар дугайында бодал-оналдар солчушкуну болган. (Адыш часкаашкыны).

Чөвүл хуралдыг хулап алганы шийттирлер, а ош йкшап чазактар баштынар-нынын түнөө медегелди парламга үңгөн. Чөвүл хуралдыг ажылынын өңи түнөөдөр ол документилерден көстөр. Чөвүл хуралга герман айттырынын таарыштырары болгаш хостуг сонугдаларынын аргазы-биле Германияны катап каттыштырар герман уластун национал эрге-ажыктарына болгаш Европалык аймыл чок чоруктуң эрге-ажыктарына дүштүр боттанган турар ужурут дөвөниң дугайында герман айттырыг талазы-биле дугурушкан шийттир хулап алдынган. Иччалжажок герман айттырыг шийттирээрине хамаарыштыр чөвүл хуралга ийи удуланышкык чорук болганын көрөйи барып шыдаас бис. Катап чепсег-лөөн Барыны Германия, а оң сөзүндө

катышкан Германия париж дугуржугалаан бугаар НАТО-га болгаш барымын европа шериг эвилелинге азы барымын талазы күрүнелерин шериг бөлүгөлөшкөн икенингерин кирген турар ужурут ден Барыны талазы үш күрүнелериниң төлөөлөрү маргытаннар. Совет чазак болза, Барыны Германияны НАТО-га болгаш барымын-европа шериг эвилелинге кирир чорук, париж дугуржугалаарынын хулап алганын Барыны Германияны хулап алып чоруп тайбыңга ынакшымдыг болгаш демократыг үндөниң Германияны каттыштырар арзаны болдурус дөвөниң дугайында каш ботал медегел келгени бидинтир болгаш. ыңчангаш совет төлөөлөр Европага тайбын быжылаарынын эрге-ажыктарын удурутуга болдураш, Германияны каттыштырарынын өскө оруун Женевага камталап турган.

Баштай Герман Демократыг Республика болгаш Герман Федералдыг Республика, а оң сөзүндө катышкан Германия ништи Европаны коллективтиг аймыл чок чоруктуң системезинге кирер ужуруун, Европалык аймыл чок чорукту дугайында керөөниң, аар-берге дайын уржуун болгаш кижилерге хилинчек-човулааны болдурур милитаризмин катап төртүндүрөни эвес, а тайбынны камталаар керөөни, киржикчилери болуп ужуруун барындаалат турган бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Ол орус Европанын өскө бүгү күрүнелери-биле кады тайбын быжылаарынын болгаш Европалык аймыл чок чоруктуң керөөнге калы ажалдаар база тайбыңга ынакшымдыг өскө чурттар-биле калы дйиниң удуу демисежер ужурут тайбыңга ынакшымдыг демократыг Германияны тургузарына Европаның өскө уластары-биле бир дөмө герман уластун сонугургалыгы барындаалат көргөн. Совет төлөөлөр оон ыңш Германияда тургустулган херек ырында байдалды барындаалавай тургаш герман айттыры-

Н. А. БУЛГАНИННЫН медегелели

Делегейиниң ийги дайымын доозулганын сөзүндө эрткин 10 чылдар дүрүзүндө Германиянын дивискооринге ийи тускай догунулан күрүнелер—Герман Демократыг Республика болгаш Герман Федералдыг Республика тургустулган. Оларнын кайзымын-даа тускай догунулан эргелери өскө күрүнелер хулап алган.

Ол дээрге, Германияны каттыштырарынын дугайында айттырыг шийттирээрден Герман Демократыг Республиканын да, Герман Федералдыг Республиканын да, бодал-оналдарын барындаалавай бары болбас дөвө ол тур. өскө сөз-биле чулгаалаарга, ол айттырыг немецтерин боттарынын киржикчилери чокка шийттирлеп болбас. (Димиттиг, үргүлчүлөдиг адыш часкаашкыны).

Ол дээрге, Германияны каттыштырарынын дугайында айттырыг шийттирээрден Герман Демократыг Республиканын да, Герман Федералдыг Республиканын да, бодал-оналдарын барындаалавай бары болбас дөвө ол тур. өскө сөз-биле чулгаалаарга, ол айттырыг немецтерин боттарынын киржикчилери чокка шийттирлеп болбас. (Димиттиг, үргүлчүлөдиг адыш часкаашкыны).

Совет чазак герман айттырынын база катап көөр үдө ол шүжүмү моон сонгоар-даа быжым-биле камталаар дөвөниң чигини түрбас. (Адыш часкаашкыны).

Герман Демократыг Республиканын ажылы чонярында болгаш бүгү герман улуска Совет Эвилелинин чазаның чүректин ханымындан байыр чедирерин болгаш эң эки күзөшкенин дамчыдарын чөшпөрөп көрдөр. (Димиттиг, үргүлчүлөдиг адыш часкаашкыны).

Совет чазак герман айттырынын база катап көөр үдө ол шүжүмү моон сонгоар-даа быжым-биле камталаар дөвөниң чигини түрбас. (Адыш часкаашкыны).

Герман Демократыг Республиканын ажылы чонярында болгаш бүгү герман улуска Совет Эвилелинин чазаның чүректин ханымындан байыр чедирерин болгаш эң эки күзөшкенин дамчыдарын чөшпөрөп көрдөр. (Димиттиг, үргүлчүлөдиг адыш часкаашкыны).

Совет чазак герман айттырынын база катап көөр үдө ол шүжүмү моон сонгоар-даа быжым-биле камталаар дөвөниң чигини түрбас. (Адыш часкаашкыны).

Совет чазактын төлөөлөрүниң ГДР-ге чорангы

БЕРЛИН (СЭТА). Герман Демократыг Республикага чорон ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелини Даргазы Н. А. Булганин болгаш ССРЭ-нин Дөди Советинин Президиумуну кезигүү Н. С. Хрущев составтыг совет чазактын чазак төлөөлөрү Женевадан Берлинге июль 25-те Герман Демократыг Республиканын дивискоорин келип чоран.

Совет чазак төлөөлөрүн Герман Демократыг Республикасынын Премьер-Министри О. Гротевольд, Премьер-Министринин оралакчысы П. Шольц, ГЧСИ ТК-зынын Политбюро кезигүүнери Г. Матери, К. Ширдеван, Ф. Зальсер, ГЧСИ ТК-зынын секретары Э. Мюккенбергер, министрлер Зельман болгаш Рейхельт олар үдөп чоран. Төлөөлөрү Герман Демократыг Республикада ССРЭ-нин Оңза болгаш Бурун эргелиг элчини Г. М. Пущкин база үдөп чоран.

Герман Демократыг Республиканын чоңу совет чазак төлөөлөрине болгаш оларын үдөп чоругу кижилерге орук дургаар изиг байыр чедирин турган. Совет чазак төлөөлөрү эрткин республиканын хоорайларынын болгаш суурларынын кудумчулары база шөлдөрү улуз-биле должунган турган. ССРЭ-нин болгаш Герман Демократыг Республиканын күрүне туктары астынган.

Дессау чогулга, Эльбанын көвүрүүтү төлөөлөрү Гаале оругунуң ажылы чоня-

рынын төлөөлөктөрү уткаан. Адаа кыска митинг болган.

Чымылганар эң Н. С. Хрущевту чулгаажы улу кичээней-биле дынаан, ол бодуун чулгаажы Женева чөвүл хуралынын ажылынын дугайы кысказы-биле чулгаалаан болгаш герман айттырыга совет чазактын туружун айткан. Чымылганарынын димиттиг адыш часкаашкынында адаа-биле эң Н. С. Хрущев улу герман улустун аларында, герман совет найралдык аларында Йөрөөл салган.

Совет чазак төлөөлөрү болгаш оларын үдөп чоругу кижилер Бернбургта (Галле-чогулда) үнүш ажылынын институтуна чорон. Институттун ажалдакчылары болгаш ажылы чоняры эрчим аалчылдар—Н. А. Булганин, Н. С. Хрущевка болгаш О. Гротевольдга изиг байыр чедирип турган.

Эштер Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев институттун ажылы-биле танышкаш, оң удурутчулары болгаш эрчим ажалдакчылары-биле беседа кылган. Н. С. Хрущев күзүргө эстүрер талазы-биле институттун ажылы оңза сонугурган болгаш оң-биле холбаштыр институттун ажалдакчыларына элзон каш сүмелер берген.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болгаш О. Гротевольд беседа доозулганын сөзүндө институттун хундулгү ажалчыларынын дөптөрүнө ат салганнар.

Соң сөзүндө совет чазак төлөөлөрү болгаш оларын үдөп чоругу кижилер Герман Демократыг Республиканын оң улу уластун бугурагелеринин бирөөн «Буна-Верке» деп химия комбинатына чоран.

Бугурагелериниң ажылы чонярынын мурунда ГЧСИ-нин комбинат партия организациязынын секретары Фрост болгаш дирекциянын төлөөлөктөрү Моля элар Н. А. Булганинга, Н. С. Хрущевка болгаш О. Гротевольдга изиг байыр чедиргенер.

Соң сөзүндө Н. С. Хрущев ажылы чонярынын мурунга чуве чулгаалаан болгаш герман-совет найралдык аларында Йөрөөл салган. Н. С. Хрущевту чулгаажы димиттиг адыш часкаашкынына каш катап үдө кирип турган.

Завод эргелигинин бажынынга комбинаттын удурутчулары-биле беседа үзөндө Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев бугурагелеринин амдырагында изым-бүрү талаарын сонугурашкан. Комбинаттын удурутчулары «Буна-Верке» бугурагелеринин күш-ажылы чедийшкениниң дугайы чулгаалааннар.

Беседа төнүч турда, Н. А. Булганин болгаш Н. С. Хрущев комбинаттын ажылы чоняры ажылга чаа чедийшкениниң болурун күзөөн.

Кезжээ совет чазак төлөөлөрү оларын үдөп чоругу кижилер-биле калы Берлинче ээп келген.

Совет чазактын төлөөлөрүниң Варшавадан Москваже үнүккени

ВАРШАВА, июль 26. СЭП ТК-нын Президиумунуң кезигүү, СЭП ТК-нын секретары М. А. Суловка баштаган Совет чазак төлөөлөрү Польшанын катап төртүтүнгениниң хунуңуң тайбыраалыга киришкен соонда Варшавадан июль 26-да Москваже үнүккен.

Польша болгаш совет күрүне туктары-биле шиметингер Варшаваның Тей аэродромуна төлөөлөрү Польшанын каттышкан ажылычын партиязынын ТК-зынын бирги секретары Болеслав Берут, Бурун Чөвүлелини Даргазы Александр Заводский, Министрлер Чөвүлелини Даргазы Юзеф Циранкевич, ПКАП ТК-зынын, Бурун Чөвүлелини болгаш чазактын кезигүүнери база Варшаваның көй-нииниң хей сангыг төлөөлөччилери үдөөнөр.

Советтик чазак төлөөлөрү Польшага ССРЭ-нин Оңза болгаш Бурун эргелиг элчини П. К. Пономаренко болгаш элчин чөвүлөтүнүн харысмагалыг ажалдакчылары, а ош йкшап Варшава туруп турар элзон каш төлөө чөвүлөтүнүн баштындары база үдөп.

Аэродромга микрофон мурунуга М. А. Сулов доңу чуве чулгаалаан.

М. А. СУЛОВТУН ЧУГААЗЫ

Эштер болгаш өңүктөр!

Силердиң адаргыг наймысландар—Варшавадан үнүч чоруп тура, бистерин маңа изиг найралдыг бугурагелер хулап алганы дөш Польша Улус Республикасынын ажылы чонярында болгаш чазаның чүректин ханымындан өөрүч четиргенини илередибис.

Күрү